

3^ο Διδακτικό σενάριο: Επιχειρηματολογία

[ΣΤ' Δημοτικού - Γυμνάσιο]

Θέμα: «Ζήσε... πράσινα!»

*«Μια φορά και έναν καιρό ήταν... το φυσικό
περιβάλλον»*

Δημιουργοί:

Ευφροσύνη Κωσταρά (Επιμορφώτρια)

Δήμητρα Βερροπούλου (Εκπαιδευτικός Α-Θμιας)

Οδηγίες προς τον/την εκπαιδευτικό

Το διδακτικό σενάριο απευθύνεται σε μαθητές/τριες της Στ' τάξης Δημοτικού. Μπορεί, όμως, με κατάλληλες τροποποιήσεις και προσαρμογές να υλοποιηθεί και σε μεγαλύτερους/ες μαθητές/τριες του Γυμνασίου.

Βασική στόχευση αποτελεί η **διδασκαλία της επιχειρηματολογίας και της υπερδομής της**, προκειμένου οι μαθητές/τριες να κατανοήσουν τα βασικά σημεία, τη διαδικασία που ακολουθείται στον επιχειρηματολογικό λόγο, ώστε να μπορούν και οι ίδιοι/ες στη συνέχεια να οδηγηθούν στην παραγωγή ενός επιχειρηματολογικού κειμένου σε προφορικό και γραπτό λόγο. Ειδικότερα, στο συγκεκριμένο σενάριο επιχειρείται να γνωρίσουν οι μαθητές/τριες **τι είναι τα επιχειρήματα και πώς αναπτύσσονται, πώς διατυπώνουμε τη βασική μας θέση/ άποψη και πώς αυτή καταλήγουμε σταδιακά στο συμπέρασμα**. Μέσα από το «burger» της επιχειρηματολογίας οι μαθητές/τριες γνωρίζουν με παιγνιώδη τρόπο τη δομή, τα μέρη και τα «συστατικά» που είναι απαραίτητα για την ανάπτυξη ενός επιχειρήματος.

Οι δραστηριότητες που έχουν σχεδιαστεί έχουν ως βασικούς στόχους: α) την ανάπτυξη της ικανότητας των μαθητών/τριών να επικοινωνούν αποτελεσματικά, προφορικά και γραπτά, β) την κατανόηση της επιχειρηματολογίας και του τρόπου παραγωγής επιχειρηματολογικού κειμένου, γ) την ανάπτυξη του τεχνολογικού τους γραμματισμού και δ) την ανάπτυξη των στοχαστικών τους ικανοτήτων μέσα από την παρατήρηση.

Τα επιλεγμένα πολυτροπικά κείμενα (*βίντεο, εικόνα, απόσπασμα από το μυθιστόρημα της Γαλάτειας Γρηγοριάδου-Σουρέλη «Εμένα με νοιάζει»*) έχουν ως θέμα το **περιβάλλον** και την ανάγκη προστασίας του. Οι μαθητές/τριες θα προβληματιστούν για τις **αιτίες** και τις **συνέπειες** της αλόγιστης καταστροφής του, το ρόλο της ατομικής ευθύνης, θα αναζητήσουν τρόπους προστασίας του και θα οδηγηθούν στην ανάπτυξη της επιχειρηματολογίας τους για το θέμα. Επισημαίνεται ότι οι μαθητές/τριες μπορούν να δουν το βίντεο όσες φορές χρειαστούν. Το κείμενο του αποσπάσματος της Γαλάτειας Γρηγοριάδου-Σουρέλη καλό είναι να διαβαστεί αρχικά από τον/την εκπαιδευτικό με τους κατάλληλους επιτονισμούς στα επίθετα, προκειμένου να γίνει καλύτερα

αντιληπτή η λειτουργία τους στο λόγο από τους/τις μαθητές/τριες. Στη συνέχεια μπορεί να διαβαστεί και από κάποιους/ες μαθητές/τριες, προκειμένου να εξασκηθούν στην ανάγνωση.

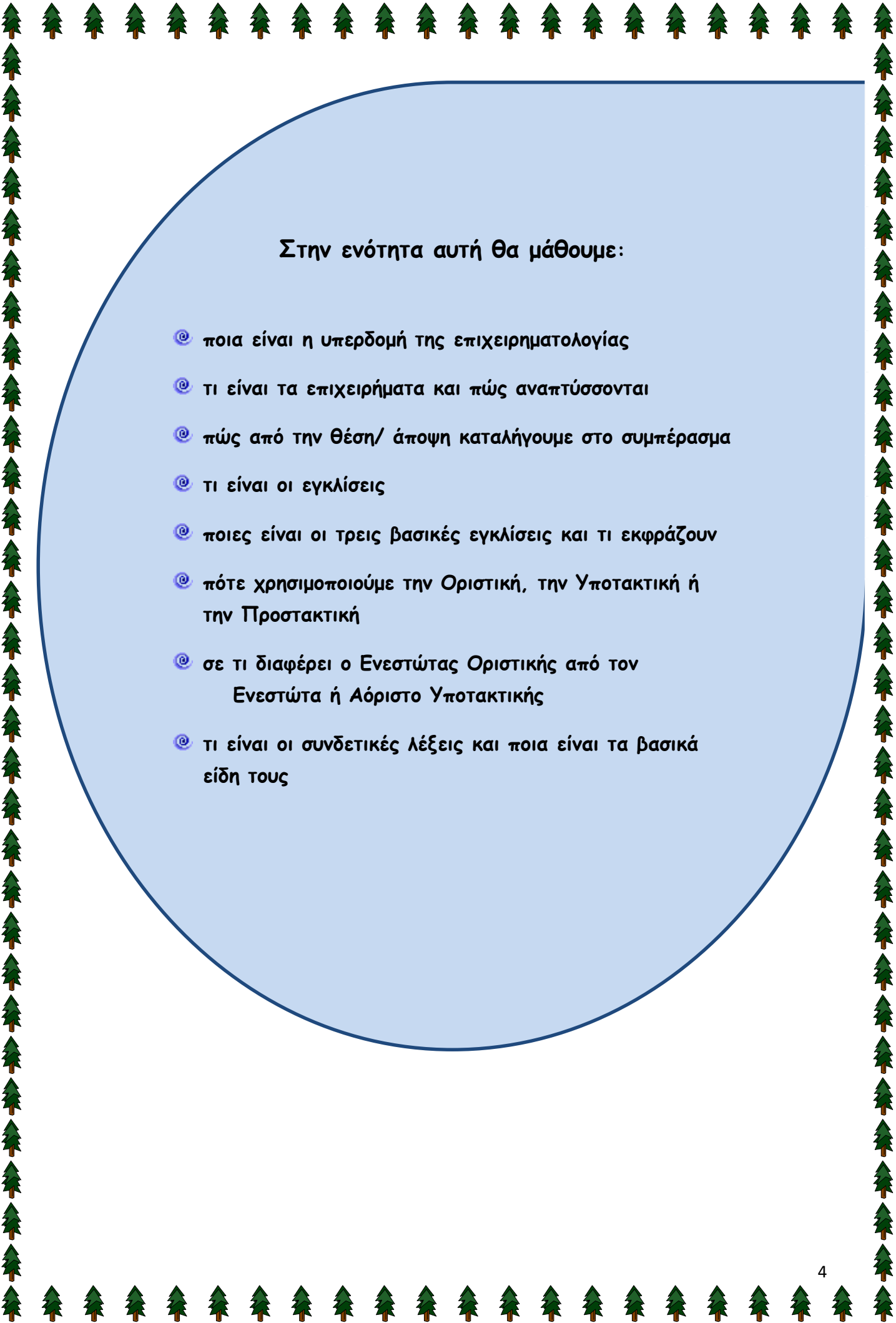
Επιπλέον, στο πλαίσιο του συγκεκριμένου σεναρίου, οι μαθητές/τριες μέσα από διάφορες δραστηριότητες θα διδαχθούν τις **εγκλίσεις** και τη **λειτουργία** τους. Ειδικότερα, θα γνωρίσουν τις τρεις βασικές εγκλίσεις, **Οριστική, Υποτακτική και Προστακτική**, τι εκφράζουν, πότε και πώς χρησιμοποιούνται, ενώ, επίσης, θα δουν σε τι διαφέρει ο **Ενεστώτας Οριστικής** από τον **Ενεστώτα ή Αόριστο Υποτακτικής**. Τέλος, θα μάθουν τι είναι **οι συνδετικές λέξεις**, θα γνωρίσουν τις βασικότερες από αυτές και θα εξασκηθούν στη χρήση τους για την ανάπτυξη επιχειρηματολογίας.

Οι δραστηριότητες προτείνεται να γίνουν ομαδοσυνεργατικά σε μικρές ομάδες 3-4 ατόμων (1 καλός, 2 μέτριοι, 1 αδύναμος, για βέλτιστη απόδοση των μαθητών), στις οποίες μοιράζονται ρόλοι, ώστε να συμμετέχουν όλοι/ες ενεργά, ενώ ένας/μία μαθητής/τρια ορίζεται ως εκπρόσωπος που κρατά σημειώσεις και ανακοινώνει στην ολομέλεια της τάξης τα αποτελέσματα. Ο/η εκπαιδευτικός σε ρόλο συντονιστή, βοηθού, καθοδηγητή και εμπυχωτή οδηγεί τους/τις μαθητές/τριες στη σταδιακή ανακάλυψη της γνώσης (Vygotsky), με κύρια στόχευση την ανάπτυξη δεξιοτήτων κατανόησης των κειμένων και παραγωγής γραπτού λόγου με υιοθέτηση ολιστικών προσεγγίσεων (whole language).

Είναι σημαντικό, βεβαίως, να δοθεί έμφαση στην ανάπτυξη δεξιοτήτων επικοινωνίας, επίλυσης προβλήματος, διαχείρισης της πληροφορίας, καθώς και αυτοβελτίωσης των μαθητών/τριών, μέσα από διαδικασίες αυτο-αξιολόγησης, αλλά και ετερο-αξιολόγησης στο πλαίσιο της συζήτησης των δραστηριοτήτων.

Ειδικά, όσον αφορά στην παραγωγή γραπτού λόγου, βασικές αρχές αποτελούν:

- η έμφαση στην επικοινωνιακή και κοινωνικο-πολιτισμική διάσταση της παραγωγής γραπτού λόγου
- η θεώρηση της παραγωγής λόγου ως αλληλεπιδραστικής (interactive) κοινωνικής διαδικασίας και
- η αντιμετώπιση της επεξεργασίας του γραπτού λόγου ως μακράς και απαιτητικής διαδικασίας (writing as a process).

Στην ενότητα αυτή θα μάθουμε:

- Ⓢ ποια είναι η υπερδομή της επιχειρηματολογίας
- Ⓢ τι είναι τα επιχειρήματα και πώς αναπτύσσονται
- Ⓢ πώς από την θέση/ άποψη καταλήγουμε στο συμπέρασμα
- Ⓢ τι είναι οι εγκλίσεις
- Ⓢ ποιες είναι οι τρεις βασικές εγκλίσεις και τι εκφράζουν
- Ⓢ πότε χρησιμοποιούμε την Οριστική, την Υποτακτική ή την Προστακτική
- Ⓢ σε τι διαφέρει ο Ενεστώτας Οριστικής από τον Ενεστώτα ή Αόριστο Υποτακτικής
- Ⓢ τι είναι οι συνδετικές λέξεις και ποια είναι τα βασικά είδη τους

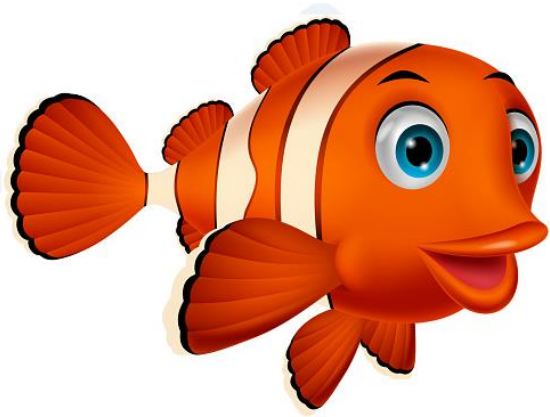
Γεια σας, παιδιά!! Σε αυτήν την ενότητα θα μιλήσουμε για το φυσικό περιβάλλον, την καταστροφή που υφίσταται καθημερινά, καθώς και τρόπους για να το προστατέψουμε!!

Γεια σας, παιδιά! Είμαι ο Πρασινούλης και ζω στο δάσος! Θα εργαστούμε μαζί σε πολλές δραστηριότητες και θα σας βοηθήσω να καταλάβετε καλύτερα το θέμα μας!!

Γεια σας!! Είμαι ο Αηδόνης και θα σας διδάξω τη Γραμματική και τα μυστικά της. Θα σας βοηθάω, όπου χρειαστείτε, αρκεί να με φωνάξετε!!

Γεια σας, παιδιά!!
Είμαι ο Νέμο και ζω
στο βυθό της
θάλασσας!! Μαζί θα
καταλήγουμε και θα
φτιάχνουμε τα
συμπεράσματά μας.

Πάμε, λοιπόν, να
ξεκινήσουμε; Ας αρχίσουμε
βλέποντας αυτό το βίντεο:

[https://www.youtube.com/
watch?v=3zLfMblEALw](https://www.youtube.com/watch?v=3zLfMblEALw)

Άσκηση 1

Σε ποια/ποιες από τις παρακάτω επιλογές πιστεύετε ότι θα μπορούσατε να δείτε αυτό το βίντεο; Κύκλωσε την/τις απάντηση/σεις σου.

- ✓ Στο διαδίκτυο
- ✓ Στην τηλεόραση
- ✓ Σε ένα ντοκιμαντέρ
- ✓ Σε μια ταινία

Άσκηση 2

Με ποιους τρόπους το επιτυγχάνει αυτό το βίντεο;

- Με ήχο
- Με εικόνα
- Με γραπτό λόγο
- Με ήχο και εικόνα μαζί

Άσκηση 3

Σε ποιους απευθύνεται αυτό το βίντεο;

- Σε παιδιά
- Σε ενήλικες
- Σε όλους

Άσκηση 4

Σε ποια κατηγορία ανήκει αυτό το βίντεο;

- Ⓢ Σε εμπορική διαφήμιση
- Ⓢ Σε κοινωνική διαφήμιση
- Ⓢ Σε πολιτική διαφήμιση

Άσκηση 5

Ποιο είναι το θέμα του βίντεο;

.....

.....

Άσκηση 6

Ποιος είναι ο σκοπός του βίντεο που μόλις παρακολουθήσατε;

- ❖ Να ευαισθητοποιήσει τους ανθρώπους σχετικά με το φυσικό περιβάλλον και να τους πείσει για την προστασία του.
- ❖ Να μας αφηγηθεί μια ιστορία για το περιβάλλον.
- ❖ Να μας περιγράψει τον πλανήτη Γη.

Άσκηση 7

Στο βίντεο που παρακολουθήσατε παρουσιάζεται ένα σημαντικό κοινωνικό μήνυμα σε σχέση με το περιβάλλον. Ποιο είναι αυτό;

Άσκηση 8

Το παραπάνω μήνυμα παρουσιάζεται στο βίντεο μέσα από τη μορφή των κινουμένων σχεδίων (καρτούν). Πιστεύετε ότι ο συγκεκριμένος τρόπος παρουσίασης βοήθησε στο να μας πείσει περισσότερο ή λιγότερο;

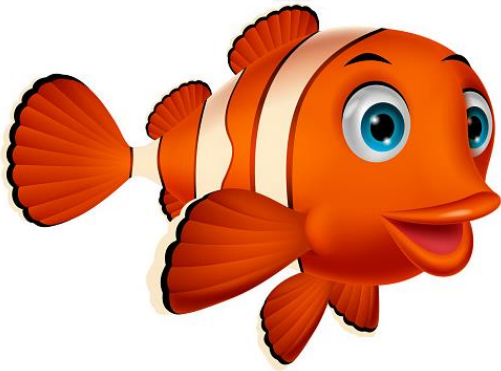
Άσκηση 9

Η μορφή των κινουμένων σχεδίων σας βοήθησε να καταλάβετε τις αιτίες και τα αποτελέσματα της καταστροφής του φυσικού περιβάλλοντος;

Άσκηση 10

Το βίντεο αναφέρεται στην ανάγκη προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος. Ποια είναι η άποψή σου για το θέμα;

Πιστεύω ότι.....

Όταν θέλουμε να πείσουμε κάποιον για τη γνώμη μας, συνήθως, ξεκινάμε λέγοντας τη βασική μας **άποψη/θέση** για το θέμα που θέλουμε να υποστηρίξουμε, χρησιμοποιώντας λέξεις όπως: *νομίζω, πιστεύω, η άποψή μου είναι ότι κλπ.*

Άσκηση 5, σελ 74 , βιβλίου μαθητή Γλώσσας, Τα απίθανα μολύβια, Γ' Δημοτικού.

Άσκηση 11

Το βίντεο προσπαθεί με διάφορες εικόνες να μας πείσει για την ανάγκη προστασίας του περιβάλλοντος. Μπορείτε να γράψετε δίπλα από κάθε εικόνα μικρές φράσεις που να εκφράζουν τις αιτίες που προκαλούν την καταστροφή του περιβάλλοντος;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

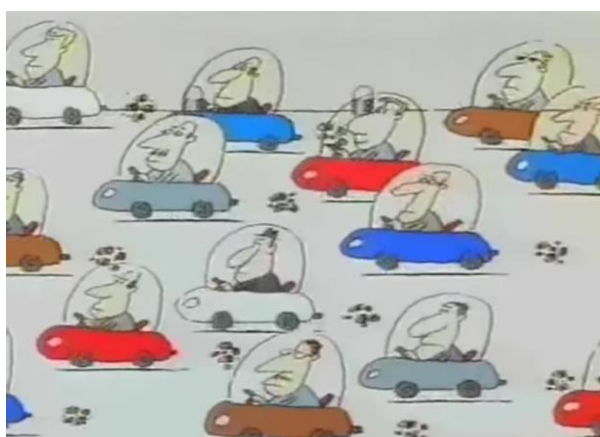
.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

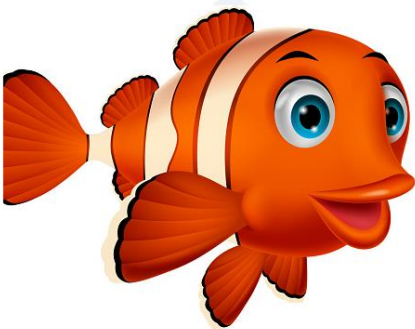
.....

.....

.....

.....

.....

Η άποψή μας πρέπει να στηρίζεται με
επιχειρήματα, δηλαδή να παρουσιάζουμε
τους λόγους για τους οποίους ισχύει.

Για να στηρίξουμε τη θέση μας,
χρησιμοποιούμε λέξεις όπως: **γιατί,**
επειδή, διότι κλπ.

Άσκηση 5, σελ 74 , βιβλίου μαθητή Γλώσσας, Τα
απίθανα μολύβια, Γ' Δημοτικού.

Άσκηση 12

Πιστεύετε ότι όλα αυτά που μας δείχνει το βίντεο συμβαίνουν στην καθημερινή ζωή; Έχετε κάποια δικά σας παραδείγματα;

.....

.....

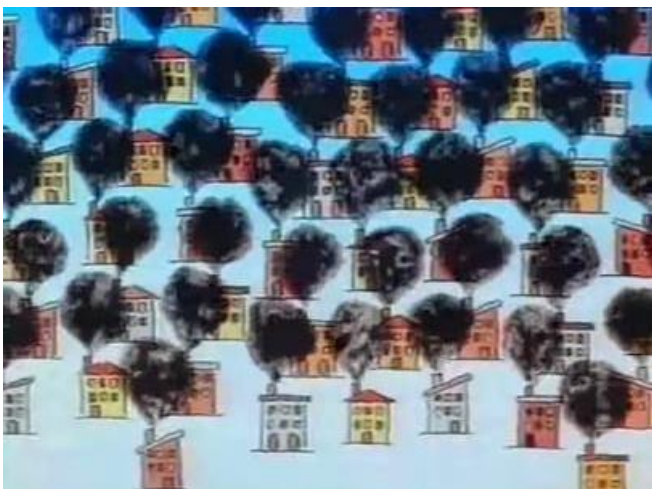
Άσκηση 13

Πιστεύετε ότι, αν προβάλλαμε αυτό το βίντεο σε πολλούς διαφορετικούς ανθρώπους, θα τους έπειθε όλους; Ναι ή όχι και γιατί;

.....

Άσκηση 14

Ξαναδείτε προσεκτικά το βίντεο. Ύστερα από την προβολή κάθε αιτίας καταστροφής του περιβάλλοντος, μας παρουσιάζεται αντίστοιχα το αποτέλεσμα στο περιβάλλον. Γράψτε δίπλα από κάθε εικόνα μια μικρή φράση για το αποτέλεσμα κάθε ενέργειας.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

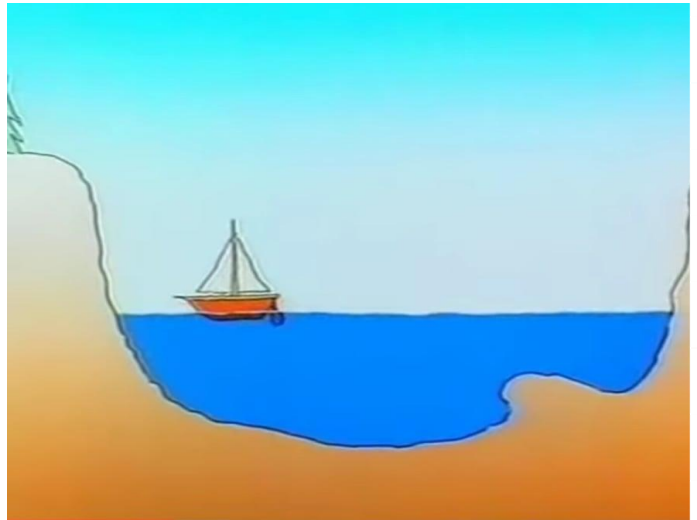
.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

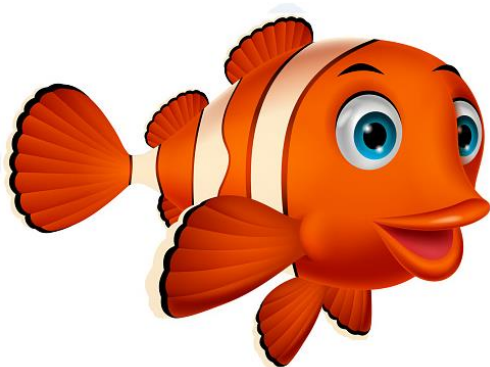
.....

.....

.....

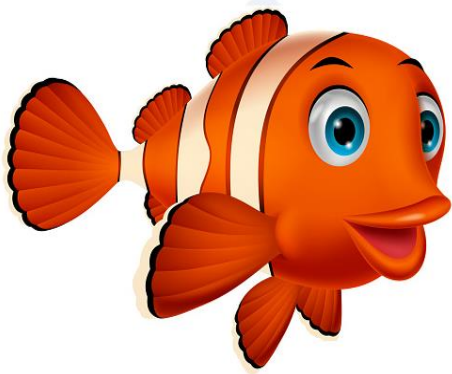
.....

.....

Το **συμπέρασμα** βρίσκεται, συνήθως, στο τέλος όσων έχουν προηγηθεί. Βρίσκεται, δηλαδή, μετά από τα επιχειρήματα, ώστε να υποστηριχθεί η αρχική μας άποψη.

Άσκηση 5, σελ 74 , βιβλίου μαθητή Γλώσσας, Τα απίθανα μολύβια, Γ' Δημοτικού.

Άρα, όταν θέλουμε να πείσουμε κάποιον, ακολουθούμε τα εξής βήματα:

- ♦ Λέμε τη **θέση/άποψή** μας.
- ♦ Χρησιμοποιούμε **επιχειρήματα** για να τη στηρίξουμε.
- ♦ Καταλήγουμε σε ένα συμπέρασμα το οποίο έχει σχέση με την αρχική μας θέση/άποψη.